

*ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІТОТЕРАПІЇ
КАФЕДРА ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ТЕРАПІЇ*

**ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ТА ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА**

*СЛОВАЦЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В НІТРІ
ІНСТИТУТ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ В НІТРІ*

**УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ЛЮДИНИ І ГЛОБАЛІСТИКИ «НООСФЕРА»

САНАТОРІЙ «КВІТКА ПОЛОНІНИ»

Сучасні аспекти збереження здоров'я людини

**ЗБІРНИК ПРАЦЬ
XII МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(12-13 квітня 2019 року)

**УЖГОРОД
2019**

МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ІСЛАНДСЬКОГО МОХУ Блецкан М.М., Ляшина К.В.	47
ШИПШИНА: СКЛАД, ДІЯ ТА ЛІКУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ У ХВОРИХ НА ПЕПТИЧНУ ВИРАЗКУ ШЛУНКА ТА ДВНАДЦЯТИПАЛОЇ КИШКИ У ПОСДНАННІ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ Буздуган І.О.	49
КОГНІТИВНІ, ПСИХОЕМОЦІЙНІ ТА ГЕМОЦИРКУЛЯТОРНІ ПОРУШЕННЯ ПРИ КОМОРБІДНИХ АТЕРОСКЛЕРОТИЧНИХ УРАЖЕННЯХ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ТА СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ: МОЖЛИВОСТІ ФІТОТЕРАПЕВТИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ Волошин О.І., Горевич С.С., Демчук О.Б., Бойко Б.В.	52
АСКОРБІНОВА, ОРГАНІЧНІ ТА ГІДРОКСИКОРИЧНІ КИСЛОТИ В <i>STELLARIA MEDIA</i> L. Воробець Н.М.	56
ОБГРУНТУВАННЯ СКЛАДУ ФІТОПРЕПАРАТУ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЗОРОВОЇ ФУНКЦІЇ Горчакова Н.О., Галкін О.Ю.	58
ЛІКАРСЬКІ РОСЛИН ЗАКАРПАТТЯ У ВІДНОВЛЕННІ ФІЗИЧНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ СПОРТСМЕНІВ Грига В.І., Грига І.В., Фортуна Р.С., Бернарда В.В., Ростока Л.М., Рейті Г.Е.	60
ГАЛЕНОВІ ПРЕПАРАТИ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ЗАКАРПАТТЯ В ПРОФІЛАКТИЦІ ТА ЛІКУВАННІ ЗАХВОРЮВАНЬ Грига В.І., Грига І.В., Бернада В.В., Ростока Л.М., Рейті Г.Е., Фортуна Р.С.	63
ФАРМАКОЛОГІЧНІ ЕФЕКТИ ВПЛИВУ ФІТОТЕРАПІЇ У ХВОРИХ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 2-ГО ТИПУ НА ВУГЛЕВОДНИЙ ОБМІН Гряділь Т.І., Чопей І.В., Чубірко К.І.	66
ЧОРНИЦЯ ЗВИЧАЙНА (<i>VACCINIUM MYRTILLUS</i> L.) ЯК ЦІННА РОСЛИННА СИРОВИНА Данило С.І., Павліш Л.О., Тороній Л.О., Булеца Н.В.	69
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗРОБКИ ПРЕПАРАТІВ БАГАТОВЕКТОРНОЇ ФАРМАКОЛОГІЧНОЇ ДІЇ НА ОСНОВІ ШАВЛІЇ ЛІКАРСЬКОЇ Дорікевич К. І., Присташ Х. М., Гудзь Н. І.	72
ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА ОФТАЛЬМОЛОГІЧНОЇ ПАТОЛОГІЇ У ДІТЕЙ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМПЛЕКСНОГО ПРЕПАРАТУ З ЕКСТРАКТОМ ЧОРНИЦІ Дорічевська Р. Ю., Бабенко Т. Ф., Федірко П. А., Зайшева А. Л., Студенікіна О. М., Самотейкіна Л. А., Срібна В. Д., Мазій Р. І.	75
ЗАСТОСУВАННЯ ТРАВИ ФІАЛКИ (<i>HERBA VIOLAE</i>) В АПІФІТОТЕРАПІЇ Захарія А. В., Давидова Г. І., Гоцька С. М.	78
ФІТОМАКС-АЛЬФА В ПРОФІЛАКТИЦІ РЕЦИДИВІВ ХРОНІЧНОЇ НЕУСКЛАДНЕНОЇ ІНФЕКЦІЇ СЕЧОВИХ ШЛЯХІВ У ЖІНОК Івасівка Р.С.	80
ЗАСТОСУВАННЯ ЕНГЛЕНУ ПРИ ДІАБЕТИЧНІЙ ГЕПАТОПАТІЇ Коваль В.Ю., Архій Е.Й.	82
ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ СУПОЗИТОРІЇВ НА ОСНОВІ РОСЛИННИХ ОЛІЙ Короленко Т.К., Дмитруха Н. М., Демчина О. В.	85

(один рецидив) виник в 1 (9,1 %) пацієнтки на шостому місяці після припинення прийому профілактичної дози ципрофлоксацину. З 11 пацієнток основної групи, що приймали з профілактичною метою фітомакс-альфа, не виявлено жодного рецидиву впродовж року.

Висновки. Застосування двома двотижневими курсами нового вітчизняного рослинного імуномодулятора з інтерфероногенними властивостями фітомакс-альфа може бути альтернативою піврічної антибіотикопрофілактики хронічної ІСШ у жінок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Иванов Д.Д. Антибиотикорезистентність і вакцинація при інфекції сечового тракту//Нирки.–2018.–№1,Т.7.–С. 28-31.
2. Bonkat G., Pickard R., Bartoletti R., Bruyère F., Geerlings S.E. et al. EAU Guidelines on Urological Infections, 2017. <https://uroweb.org/guideline/urological-infections/?type=pocket--guidelines>.
3. Домбровский Я.А., Иванов Д.Д., Герасимчук В.О. Ципрофлоксацин в терапии инфекций мочевыводящих путей // Почка. — 2017. — № 6(1). — С. 36-39.
4. Набер К.Г., Алиджанов Ж.Ф. Существуют ли альтернативы антимикробной терапии и профилактике неосложненных инфекций мочевых путей? // Урология. — 2014. — № 6. — С. 5-12.
5. Hanuš M., Matoušková M., Králová V., Hiblbaue J., Szewczyk J. et al. Immunostimulation with polybacterial lysate (urivac®) in preventing recurrent lower urinary tract infections // Czech Urology. — 2015.—19(1).—33-43.https://www.czechurol.cz/artkey/cur-201501-0004_Imunostimulace_polybakterialnim_lyzatem_Urivac_174_v_preveni_recidivujicich_infekci_dolnich_mocovych_cest.php.

SUMMARY

FITOMAKS-ALPHA IN PROPHYLAXIS OF CHRONIC UNCOMPLICATED RECTIFIERS INFECTIONS OF WOMAN'S URINARY TRACTS

Ivasivka R.S.

Application of two two-week courses of the herbal immunomodulator with interferonogenic properties of fitomaks-alpha may be an alternative to the half-year antibiotic prophylaxis of chronic uncomplicated woman's urinary tract infections.

ЗАСТОСУВАННЯ ЕНГІЛЕНУ ПРИ ДІАБЕТИЧНІЙ ГЕПАТОПАТІЇ

Коваль В.Ю., Архій Е.Й.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород, Україна
e-mail: coval.valya@ukr.net*

Вступ. Цукровий діабет (ЦД) є однією з важливих медично-соціальних проблем сучасності. Описані основні форми діабетичних гепатопатій (ДГП), серед яких найбільш поширеними є діабетична гепатомегалія (ДГМ) та жирова дистрофія печінки (ЖДП) [1]. Існувала думка, що ДГП мало впливають на перебіг ЦД. Однак фундаментальні

дослідження свідчать про наявність взаємозв'язку між функціональним станом печінки та різноманітними метаболічними порушеннями при експериментальному ЦД [2,3]. Енгілен – дієтична добавка, до складу якої входять сухі екстракти: листя артишоку посівного (*Cynara scolymus L.*), плодів розторопші плямистої (*Silybum marianum*), кореневища куркуми довгої (*Curcuma longa L.*). Екстракт листя артишоку посівного (*Cynara scolymus L.*) проявляє жовчогінні та діуретичні властивості. Посилене виділення жовчі викликає полегшення симптомів порушення травлення, сприяє перетравленню жирів і чинить захисну дію на слизову оболонку кишечника, чутливу до кислот. Жовчні кислоти, які надходять у дванадцятипалу кишку, стимулюють перистальтику кишечника, поліпшуючи процеси травлення. Вважається, що за цю дію відповідають флавоноїди, цинарин, хлорогенова кислота, кофейлхінні кислоти, що стимулюють видільну функцію печінки, а також гіркоти та сесквітерпенові лактони. Прийом екстракту артишоку призводить до зниження рівня тригліцеридів і холестерину в сироватці крові, причому швидше відбувається зниження рівня фракції ліпопротеїнів низької щільності. Компоненти екстракту артишоку можуть посилювати елімінацію холестерину, з одного боку, стимулюючи виділення жовчі, а з іншого боку – пригнічуючи синтез холестерину. Макро- та мікроелементи (кальцій, калій, магній, залізо), вітаміни (аскорбінова кислота, каротин, вітаміни В₁ та В₂), інулін, які входять до складу екстракту листя артишоку посівного, сприяють нормалізації обмінних процесів. Біологічно активні речовини, що містяться у плодах розторопші плямистої (*Silybum marianum*) – флавоноїд силімарин і його головний ізомер силібінін – обумовлюють гепатопротекторні, жовчогінні, холеретичні та мембраностабілізуючі властивості, а саме: нормалізують обмінні процеси у печінці, підвищують стійкість гепатоцитів до дії негативних чинників навколишнього середовища, сприяють швидшому відновленню паренхіми печінки та її фізіологічних функцій, а також посилюють утворення та виділення жовчі, секреторну та рухову функції шлунково-кишкового тракту. Екстракт кореневища куркуми довгої (*Curcuma longa L.*), що містить куркумін, який проявляє жовчогінні (як холеретичні, так і холекінетичні) та протизапальні властивості, знижує насиченість жовчі холестерином.

Метою даного дослідження було з'ясувати вплив енгілену на прояви діабетичної гепатопатії у хворих цукровим діабетом 2 типу.

Матеріали та методи. Обстежено 86 хворих на ЦД 2-го типу, які знаходилися на лікуванні в ендокринологічному відділенні ЗОКЛ ім. А. Новака. Діабетичний гепатоз встановлювали на підставі

анамнестичних, клінічних, лабораторних даних та результатів ультразвукового дослідження печінки. В групу відібрано 18 хворих з проявами діабетичної гепатопатії. Хворих на хронічний гепатит вірусної та алкогольної етіології в дослідження не включали. Вивчали наступні показники крові: вміст загального холестерину (ЗХС), ТГ, білірубину, АЛТ, АСТ у сироватці крові до і після лікування. Вміст ЗХС у сироватці крові визначали за методом S. Пса. Вміст ТГ досліджували за допомогою наборів Lachema (Чехія).

Результати та їх обговорення. Аналіз результатів проведеного дослідження вказує на те, що частота розвитку діабетичної гепатопатії у хворих на ЦД 2-го типу становить у середньому 74,0 %. При об'єктивному обстеженні у 95 % пацієнтів виявили гепатомегалію, край печінки при пальпації заокруглений. Результати ультрасонографічного дослідження печінки обстежених пацієнтів підтвердили вірогідний ступінь гепатомегалії у 93 % хворих, збільшення розмірів жовчного міхура у 40% хворих. Пальпаторно гепатомегалія визначалась у 68,0% хворих. При ехоскопії виявлене збільшення вертикального та сагітального розмірів печінки на 1-2 см при її незмінній ехоструктурі.

Таблиця 1. Лабораторні показники функції печінки при ЦД 2 типу до та після лікування

Показники	До лікування	Після лікування
Білірубін, мкмоль/л	24,2±3,5	20,8±1,7
АлАТ, од/л	74,1±4,3	50,4±4,1*
АсАТ, од/л	54,6±3,6	34,4±3,3*
Холестерин, ммоль/л	6,28±1,3	4,6±1,8*
В-ліпопротеїди, ммоль/л	2,47±0,65	2,19±0,42

Примітка. *Різниця щодо значення показника після лікування статично значуща ($p < 0,05$).

Після лікування концентрація білірубину та вмісту бета-ліпопротеїдів знизилася не суттєво. Однак виявлено позитивну динаміку – зменшення показників холестерину, АсАТ та АлАТ. Після лікування спостерігається зменшення розмірів жовчного міхура з $86 \pm 8,2$ см до $72 \pm 4,8$ см.

Висновки:

1. Застосування препарату енгілену поряд з покращенням клінічних проявів діабетичної гепатопатії сприяє зменшенню рівня холестерину, білірубину та проявів цитолізу.

2. Застосування енгілену сприяє кращому скороченню жовчного міхура, що усуває прояви дисфункції жовчного міхура.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алгоритмы специализированной медицинской помощи больным сахарным диабетом / под ред. И.И. Дедова, М.В.Шестаковой. – М., 2 009. – 103 с.

2. Бабак О.Я., Фролов В.М., Харченко Н.В. 2006. Артишока екстракт-Здоровье (фармакологические свойства и клиническое применение): Луган. гос. мед. ун-т.— X.; Луганск: Элтон-2, — 99 с.
3. Epidemiology of non-alcoholic fatty liver disease / S. Bellentani, F. Scaglioli, M. Marino, G. Bedogni // Dig Dis. – 2010. – Vol. 28. – P.155–161.

SUMMARY

ENGILEN USING IN DIABETIC HEPATOPATHY

Koval V.Yu., Arhij E.Yo.

The positive influence of the engilen drug in diabetic hepatopathy, which is accompanied by the improvement of clinical manifestations of diabetic hepatopathy and contributes to the reduction of cholesterol, bilirubin, and cytolysis, is studied. The use of the engilen promotes a better contraction of a gallbladder and eliminates symptoms of a dysfunction of a gallbladder.

ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ СУПОЗИТОРІЇВ НА ОСНОВІ РОСЛИННИХ ОЛІЙ

Короленко Т.К., Дмитруха Н. М., Демчина О. В.

*ДУ «Інститут медицини праці НАМН України ім. Ю.І. Кундієва»,
Київ, Україна, e-mail: tkorolenko@gmail.com*

На сьогодні увага фармацевтів приділяється розробці нових оригінальних лікарських засобів, які містять природні рослинні олії і мають високі протизапальні, антибактеріальні, противиразкові та інші властивості. Серед рослинних олій найбільш використаними є олії обліпихи, з насіння амаранту та насіння гарбуза, які містять жирні та ефірні олії, вітаміни, мікроелементи. Ці рослинні олії входять до складу профілактично-гігієнічних засобів, які випускаються у формі супозиторіїв для внутрішнього застосування [1]. Не дивлячись на те, що рослинні олії є природними безпечними сполуками, створення нових лікарських препаратів на їх основі вимагає проведення доклінічних досліджень з оцінки безпечності.

Метою даного дослідження була оцінка безпечності супозиторіїв, що містять композиції рослинних олій: обліпихи, насіння гарбуза, насіння амаранту та меду (камеліну) за показниками гострої токсичності та їх впливом на імунологічну реактивність організму щурів Вістар.

Дослідження проведено на статевозрілих щурах лінії Вістар (масою 180-220 г), білих мишах (20-22 г), кролях Шиншила, які були розподілені на 4 групи: 1 група контрольна, 2 дослідна - препарат з медом; 3 дослідна - препарат з олією насіння амаранту і обліпихи; 4 дослідна - препарат з олією насіння амаранту і гарбуза. Всі тварини перебували в стаціонарних умовах віварію, на стандартному харчовому і водному режимах. Експеримент проведено у відповідності з «Good

УДК 618.2 (075.8)

*Рекомендовано до друку
Вченою радою ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
(протокол №4 від 21 березня 2019 р.)*

За редакцією проф. Ганича Т.М.

Голови редколегії:

О.М. Ганич – заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор, директор НДІ фітотерапії ДВНЗ "УжНУ"

Т.М. Ганич – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри факультетської терапії медичного факультету ДВНЗ "УжНУ"

Члени редколегії:

проф. Гаврилко П.П.

доц. Бриндза Я.

проф. Ганич М.М.

доц. Лукша О.В.

засл. лікар України Ганинець П.П.

н.с. Скаканді С.І.

Автори опублікованих робіт несуть повну відповідальність за зміст і ілюстративний матеріал.

Сучасні аспекти збереження здоров'я людини: збірник праць XII Міжнародної міждисциплінарної наук.-практ. конф. / За ред. проф. Т.М. Ганича. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. – 429 с.

Збірник праць конференції охоплює новітні науково-практичні матеріали про підтримання здоров'я людини в сучасних умовах, а саме - оздоровлення населення природними засобами, зокрема, лікувальними травами, забезпечення адекватного харчування, якісної питної та мінеральної води, подолання йододефіциту, використання сучасних агротехнологій для збереження і збагачення біорізноманіття природи, актуальні питання лікування поєднаної патології.

На всі роботи одержано фахові рецензії.

ISBN 978-617-7333-78-3

© ДВНЗ «УжНУ», 2019

© УТЕІ КНТЕУ, 2019